

Posudek oponenta diplomové práce

Tomáš Koňák *Zacházení s vězňnými uživateli drog*. Katedra psychologie FFUK Praha 2015.

Autor předkládá text přiměřeného rozsahu, přehledného formálního uspořádání a podložený poměrně širokým rozsahem odborných publikací našich i zahraničních.

Téma je bezesporu závažné. Čtenář se v prvních oddílech práce setkává s informacemi o přítomnosti drog i ve věznicích, druzích drog, souvislostech s duševními i somatickými nemocemi. Druhý oddíl teoretické části k přehledu odborného zacházení s vězňnými uživateli drog. Tento oddíl se tedy rovná názvu celé práce a zde by tedy měl čtenář také hledat formulaci problému, který je v celé práci řešený. Dílčí části textu jsou zde věnované obecné úrovni péče, personálnímu zajištění, potřebám vězňných osob a motivace k event. léčbě závislostí a vlastní podoby intervence (mimo jiné: od poradenství, přes pohybové aktivity, podpůrné skupiny až k substituční léčbě). Autor si dal velkou práci s jednotlivými intervencemi v různých částech světa. Tady se ale musím ptát: jak tedy zní psychologický problém nastupující po vyjmenování a zprehlednění všech druhů intervence (tedy 'zacházení' s vězňnými osobami)? Představuji si, že zde formulované psychologické otázky/problémy (vymýšlím si: např. vliv vstupní motivace (event. možnosti jejího ovlivňování jinými vnějšími podobami intervence) na množství a druh konzumovaných drog během pobytu ve vězení apod.). Autor dal přednost přehledu druhů intervencí. A jistě je to přehled detailní (viz kapitoly 2.3 až 2.7), s řadou pozoruhodných poznatků, jak je to řešené v zahraničí v porovnání se situací u nás.

Na straně 63 autor otevírá empirickou část práce. Začíná přehledem prevalence užívání drog v populaci vězňných osob (a těsně před uvězněním) v řadě evropských zemí v různých letech zhruba minulého desetiletí. Po přehledu situace ještě v jiných zemích světa se autor věnuje stavu výzkumu a situaci v ČR. K dispozici má epidemiologická data z let 2011 až 2014, jak je shromáždila Vězeňská služba ČR (metodou SARPO s dosud nepublikovanými výsledky, pokud jsem správně pochopil, viz str. 72; ale ptám se: autor dostal oprávnění některá ta data zveřejnit?). Za použití dat Evropského monitorovacího centra pro drogy (EMCDDA) autor zprehledňuje některé klíčové údaje o problému užívání drog v obecné populaci a následně také o užívání drog ve věznicích.

Od strany 82 se autor věnuje vlastnímu empirickému šetření. A hned u autorem formulovaných obecných cílů studie (viz str. 82) „Zjistit rozsah a vzorce užívání návykových látek [...] odhadnout prevalenci užívání návykových látek v celé populaci odsouzených v ČR.“ „Sledovat vývojové trendy v užívání [...] mezi odsouzenými v ČR.“ A zde se opět ptám: Jak tyto obecné cíle souvisí s názvem a tedy zaměřením celé práce? Dále autor formuluje deset výzkumných otázek a navazující čtyři statistické hypotézy. Data byla sbírána ve třech vlnách (2010, 2012, 2014) za pomoci vězeňské služby ČR a dotazníku doporučeného EMCDDA. Dotazník o 25ti položkách není v práci přiložen, jde patrně o neveřejný materiál podléhající utajení. Autor detailně analyzuje složení vzorku šetřených osob a následně prezentuje množství zjištěných výsledků. Jako čtenář bych ale uvítal nějaké jejich přehlednější prezentování: např. procházet výše formulované výzkumné otázky a k nim dodávat svá zjištění. Zde je to vše hromadě v kapitole Výsledky studie. Až na str. 108 jsou výsledky testování hypotéz. Tam autor volí formulaci např. „lze na hladině významnosti 95% vyvrátit hypotézu a přijmout H1“. Je to jistě jedna z možností a je to srozumitelné. Autor

zmínit hodnotu „95%“ již ve výzkumných otázkách (viz str. 83), kde se několikrát ptá, jaký bude „95% interval spolehlivosti pro zastoupení problémových uživatelů ...“. Kde jsou odpovědi na tyto otázky? Nemohu je v práci najít, žádná tabulka tak není pojmenovaná. A ještě: proč autor operuje s hladinou 95%? Někde si to tak na základě racionální úvah stanovil? Kde? A ještě drobnost: na str. 108 a dále jsou uváděné hodnoty „p“ v řádech $P = 6,1 \times 10$ na minus osmou [...] $p = 1,3 \times 10$ na minus jedenáctou ... To působí v psychologických vědách (a ne třeba subatomární fyzice) vcelku úsměvně ☺

Závěr: Práce splňuje požadavky kladené na práce diplomové a já ji doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: velmi dobře

Praha 21.8. 2015

Jiří Šípek